

OHEBNÉ SLOVNÍ DRUHY

CO TO JSOU OHEBNÉ
SLOVNÍ DRUHY?

Mezi ohebné slovní druhy řadíme slova, která na rozdíl od neohebných slovních druhů mění svůj tvar – ohýbají se, což znamená, že se skloňují nebo časují. V praxi to znamená, že jedno slovo má v různých větách (v různých kontextech) různé tvary (př. *maminka přišla, maminka přichází, maminka přijde, viděl jsem maminku, vidím maminku, uvidím maminku, pomáhali jsme mamince, pomáháš mamince, pomohu/pomůžu mamince* atd.).

Rada: Pokud si nejsme jisti, zda je slovo ohebné, nebo ne, zkusme si určit 2. pád slova ((bez) koho, čeho).

Př. podstatné jméno *domov* – (bez) koho, čeho *domova* x příslovce *doma* (nelze použít pádovou otázku koho, čeho; ptáme se otázkou kdy?)

A ještě jedno malé upozornění. Výjimečně se mezi ohebné slovní druhy řadí i nesklonná slova, mezi která patří například zájmena *jeho* či *jejich*, dále pak přídavná jména jako *online*, *prima* apod.

KTERÉ OHEBNÉ
SLOVNÍ DRUHY
ROZLIŠUJEME?

1. PODSTATNÁ JMÉNA (SUBSTANTIVA) označují názvy osob, zvířat, věcí, dějů, vztahů, vlastností (př. *maminka, jelen, kniha, běhání, přátelství, hloupost* apod.).

2. PŘÍDAVNÁ JMÉNA (ADJEKTIVA) označují vlastnosti osob, zvířat a věcí, dějů a vlastností. Ptáme se na ně *jaký, který, čím?* (př. *krásný, hluboký, matčin, pejskův* apod.).

3. ZÁJMENA (PRONOMINA) zastupují podstatná nebo přídavná jména nebo na osoby, zvířata, věci ukazují (př. *jeho kamarád – Petrův kamarád, tato děvčata* apod.).

4. ČÍSLOVKY (NUMERALIA) označují počet, pořadí, počet druhů a násobky. Ptáme se na ně *kolik, kolikátý, kolikery, kolikrát, kolikanásobný?* (př. *jeden, první, dvoje, pětkrát, trojnásobný* apod.)

5. SLOVESA (VERBA) vyjadřují činnosti, stavy a děje. Ptáme se na ně *co kdo dělá?* (př. *kupuje, byla, prší* apod.)

CO TO ZNAMENÁ
SKLOŇOVÁNÍ A
ČASOVÁNÍ?

Skloňování (deklinace) znamená připojování pádových koncovek ke kmeni (= část, která zůstane po oddělení koncovky, př. *prac-e*); vyjadřuje se pád, číslo, jmenný rod.

Skloňování může být jmenné (substantivní), složené (adjektivní) nebo zájmenné.

Jmenné skloňování mají:

- podstatná jména** (př. *květina jako žena, (bez) květiny, (ke) květině, květinu, květino, (o), květině, (s) květinou, květiny, (bez) květin, (ke) květinám, květiny, květiny, (o) květinách, (s) květinami*)
- přídavná jména** (př. *rád, ráda, rádo*)
- číslovky** (př. *tři jako kost, sto jako město, tisíc jako stroj, milion jako hrad*)

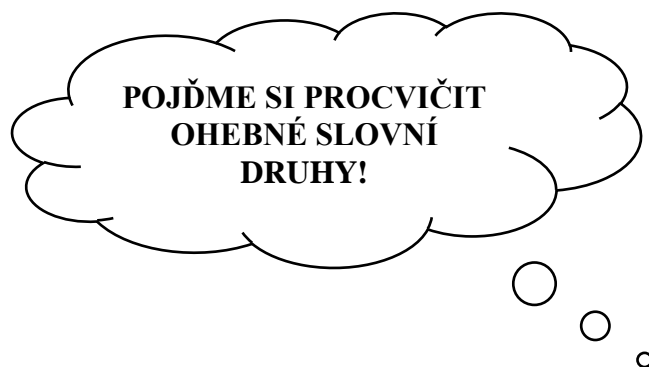
Složené skloňování mají:

- přídavná jména** (př. *letní jako jarní, ledový jako mladý*)
- zpodstatnělá přídavná jména** (př. *hajný jako mladý, telecí jako jarní*)
- zájmena** (př. *takový, jaký, který jako mladý; její, čí jako jarní*)
- číslovky** (př. *druhý jako mladý; první, dvojí jako jarní*)

Zájmenné skloňování mají:

- zájmena** (př. *váš, co, všechen jako náš; kdo, onen jako ten* apod.)
- číslovka jeden** (jako ten)

Časování (konjugace) znamená připojování osobních koncovek ke kmeni (př. *nes-e, nes-l, nes-t*); vyjadřuje se osoba, číslo, způsob, čas, slovesný rod a slovesný vid.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–5

- (1) Šachy neboli šach jsou desková hra pro dva hráče.
- (2) Šachy se hrají na šachovnici – čtvercové desce.
- (3) Na ní má každý hráč na počátku hry celkem šestnáct kamenů, osm pěšců a osm figur pěti druhů: krále, dámu, po dvou věžích, střelcích a jezdcích.
- (4) Cílem hry je mat neboli napadení soupeřova krále.

(wikipedia.org; upraveno)

1. Najděte v textu slova, která se časují:
2. Najděte v první větě všechny ohebné slovní druhy:
3. Najděte ve druhé větě všechna slova, která se skloňují:
4. Najděte ve třetí větě:
  - 4.1 zájmena:
  - 4.2 číslovky
5. Najděte ve čtvrté větě přídavné jméno:

Řešení:

- (1) Šachy neboli šach **jsou** desková hra pro dva hráče.
- (2) Šachy **se hrají** na šachovnici – čtvercové desce.
- (3) Na ní **má** každý hráč na počátku hry celkem šestnáct kamenů, osm pěšců a osm figur pěti druhů: krále, dámu, po dvou věžích, střelcích a jezdcích.
- (4) Cílem hry **je** mat neboli napadení soupeřova krále.

(wikipedia.org; upraveno)

1. jsou, se hrají, má, je (*zelené označení v textu*)
2. šachy, šach, jsou, desková, hra, dva, hráče
3. šachy, šachovnici, čtvercové, desce
- 4.1 ní, každý
- 4.2 šestnáct, osm, osm, pěti, dvou
5. soupeřova (*přídavné jméno přivlastňovací*)